

Ἐσφαγήσαν ἢ ἀπηγγονίσθησαν ἢ καὶ εἰς ὀδυνηρότερον θάνατον παρεδόθησαν ὁ μητροπολίτης Ῥόδου Εὐθύμιος (Πάτρια ἔτος 1904 ἀρ. 29). Ὁ ἀρχιεπίσκοπος Παλαιῶν Πατρῶν καὶ ὁ Παναγιώτατος Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης ἐκάθησαν ἐπὶ πυρᾶς ζῶντες (1572), ἀεπαίδευσαν οἱ Τοῦκοι ἀνηλεῶς τε καὶ ἀπανθρώπως με πολλὰ βάσανα καὶ τέλος διὰ πολλῶν χρημάτων μεταπεισθέντες φιλανθρώπως φερόμενοι ἀντὶ ν' ἀνασκολοπίσωσι ἔσφαξαν τὸν ἀρχιεπίσκοπον Κορίνθου Ζαχαρίαν (1684) ὡς συνεννοούμενον μετὰ τῶν Βενετῶν, ἐσφαγή δὲ παρὰ τὴν μικρὰν θύραν τοῦ μητροπολιτικοῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Δημητρίου ἐν Μυστρά ὁ περιδότης εἰς ἀνδρείαν ψυχῆς καὶ παιδείαν μητροπολίτης Λακεδαιμονίας Ἀνανίας ὁ Λαμπάρδης καὶ τὸ ἡγιασμένον μύρου αἷμα του μέχρι σήμερον εἰς προσκύνημα εὐσεβὲς φαίνεται ἐπὶ τοῦ μαρμαροῦ, πρὸ τοῦ ὁποῦ ἀπέθανεν ὑπὲρ τῆς πίστεως καὶ τοῦ γένους ὁ μάρτυς (Πάτρια ἔτος 1906 ἀρ. 8). Ἀπέθανεν ὡσαύτως ἐκ τῶν βασανιστηρίων, ἀλλ' αἰνῶν καὶ εὐλογῶν καὶ δοξάζων ἀπαύστως τὸν δεσπότην Χριστὸν ὁ μετὰ τοῦ Πατριάρχου Μελετίου φυλακισθεὶς ἐπίσκοπος Καρύστου Ἰάκωβος, καὶ ἐσφαγή μετὰ πέντε ἱερέων καὶ τρισχιλίων Χριστιανῶν ὁ ἐπίσκοπος Τριπόλεως τῆς Πελοποννήσου, ὡς ἐνεχόμενος ὅπως καὶ ὁ Καρύστου καὶ ὁ Ἀνανίας Λαμπάρδης, εἰς τὴν ἐπανάστασιν τὴν λεγομένην τοῦ Ὀρλώφ, ὅπως καὶ ὁ ἀρχιερεὺς Λήμνου μετὰ τῶν προεστώτων τῆς νήσου.

Διότι ἡ θρησκεία ἦτο ἡ κυριωτάτη αἰτία τοῦ μίσους τῶν μωαμεθανῶν Τούρκων κατὰ τῶν Ἑλλήνων Χριστιανῶν, τὸ Ἑλληνικὸν δὲ ἱερατεῖον μετὰ τῶν προεστώτων ἐνόμιζον αἰτιώτατον τῶν πυκνῶν ἐπαναστάσεων τοῦ γένους ἡμῶν. Οἱ τοῦ Χριστοῦ ἱερεῖς λοιπὸν ἦσαν τὰ θύματα, ἅτινα δὲν ἐκορένυντο σφάζοντες οἱ Ὀθωμανοὶ κατὰ πάσας τὰς ἐπαναστάσεις ταύτας. Καὶ ἔχομεν μάρτυρας

γὰρ τοῦ Χριστοῦ τὴν πίστιν τὴν ἁγίαν,
γὰρ τῆς πατρίδος τὴν ἐλευθερίαν

παμπολλοὺς ἐπὶ τουρκοκρατίας καὶ ἄλλους ἀρχιερεῖς καὶ μοναχοὺς ἀνταξίους τῶν μεγαλομαρτύρων τῆς πίστεώς μας τῶν πρώτων χρόνων τοῦ Χριστιανισμοῦ. Οὕτω κατηγορήθη ὅτι μετέσχε τῆς ἐπαναστάσεως Διονυσίου τοῦ Τρίκκης ὁ ἐπίσκοπος Φαναρίου καὶ Νεοχωρίου τῶν Ἀγραφῶν Σεραφεῖμ, ἡπειλήθη δ' ἐκ τούτου διὰ φρικτοῦ θανάτου, ἀν μὴ ἤθελεν ἀρνηθῆ τὴν πίστιν του καὶ προσέλθῃ εἰς τὸν μωαμεθανισμόν. Ἄλλ' ἐκεῖνος ὁ μακάριος ἀδὲν θέλω χωρισθῇ ποτε ἀπὸ τὸν γλυκύτατόν μου Ἰησοῦν, ἀπεκρίθη, καὶ ἂν μυρίους ἤθελεν λάβῃ θανάτους διὰ τὸ ὄνομα τοῦ τοῦ ἁγίου, χαρὰν μου καὶ εὐφροσύνην τὸ ἔχω. Ὡστε δέρε, εἶπε πρὸς τὸν πασσάν, σφάττε, ποιεῖ ὅ τι εἶναι τῆς ἐξουσίας σου. Καὶ ἐσχίσθησαν διὰ μαστιγῶν αἱ σάρκες του καὶ ἐρρινοκοπήθη καὶ ἀνεσκολοπίσθη ζῶν ἀτρόμητος πρὸ τῶν ἀγρίων βασάνων, ἀλλ' ἡ ἁγία κεφαλή του ἡ ἀρπαγείσα ἐκ Φαναρίου καὶ ῥιφθεῖσα εἰς τὸν Πηνειὸν ἀνευρέθη ἐκ τῆς πυρίνης στήλης, ἥτις ἐξέλαμπεν ἐξ αὐτῆς καὶ ὡς ἅγιον λείψανον τιμωμένη ἐν τῇ μονῇ τῆς Κορώνης ἐπὶ τῆς Πίνδου ἐνεκαρδίωσεν ἡμᾶς, ὥστε νὰ ἐγκαρτερῶμεν καὶ νὰ μὴ καμπτώμεθα πρὸ τῆς τουρκικῆς θηριωδίας. Καὶ ἐκραταίωσε τὸ μαρτύριον τῶν τοιούτων παμπολλοὺς ἄλλους ἱερωμένους καὶ τὸν μοναχὸν Δημήτριον τὸν κατηγόρηθέντα ὅτι μετέσχε τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ Βλαχάβα. Σκύλον Χριστιανὸν ὠνόμασεν αὐτὸν, ὑπερηφάνως ἐνώπιόν του προσφερόμενον, ὁ βεζύρης Ἀλῆς, ἐκεῖνος δ' ἀπεκρίθη αὐτὸ τὸ ὄνομα (τοῦ Χριστιανοῦ) ἀποτελεῖ τὴν δόξαν μου. Τὸν παρέδωκε λοιπὸν ὁ πάντοτε ληστής Ἀλῆπασας εἰς τὰ βασανιστήρια. Καλάμους ἐνέπηξαν εἰς τοὺς ὀνυχας τῶν χειρῶν καὶ τῶν ποδῶν του, τοὺς βραχίονάς του διετρύπησαν δι' αὐτῶν, τὸ κράνιον του περιέσφιγγαν δι' ἄλυσας ἀστρογαλωτῆς,

ἥτις ἐθραύσθη. Ὑστερον κατωκέφαλα ἐκρέμασαν αὐτὸν ἐπὶ πυρᾶς βραδέως καιούσης. Ἐπλήρωσαν τὴν κεφαλὴν του θηριωδῶν ἐγκαυμάτων καὶ ἀπέσυραν αὐτὸν καὶ κτίσαντες ὄλον μετὰ τὴν κεφαλὴν μόνον ἔξω τοῦ τοίχου ἔτρεπον ἐλπίζοντες μετὰ τὴν παράτασιν τῶν ἀληθδόνων νὰ ταπεινώσωσιν αὐτόν. Οἱ δοῦλοι τοῦ κτηνώδους σώματος τοιαύτας ἔχουσι πάντοτε γνώμας· ἀλλ' ὁ μοναχὸς Δημήτριος ἀπέθανεν ἐλεύθερος ὑπὲρ τῆς πίστεως καὶ τῆς πατρίδος.

(ἀκολουθεῖ)

ΤΩΝ ΠΑΛΑΙΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΝΕΩΝ

Μία γνώμη καθ' ἐδοξάδα

—Τὸν εἶδες μὲ τὰ μάτια σου, γιγαῖα, τὸν βασιλέα
ἢ μήπως καὶ σὲ φάνηκε ὅαν ὄνειρο νὰ ποῦμε.

ὅαν παραμῦθι τάχα;

—Τὸν εἶδα μὲ τὰ μάτια μου, ὥσαν καὶ σένα νέα,
πα' νὰ γενῶ κατὸ χρόνῳ, κι' ἀκόμα τὸ θυμοῦμαι
ὅαν νᾶταν χθὲς μονάχα.

Καὶ θάρρη, ναί, γιγαῖα μου; —Θάρρη παιδί μου θάρρη
καὶ ὅταν ἔρθῃ, τί χαρὰ ὅτῃ γῇ, ὅτῃν οἰκουμένην
ὅσους θὰ ζοῦνε τότε;

Διπλὸ τριπλὸ θὰ πάρωμε αὐτὸ ποῦ μᾶς ἐπάρθη,
κι' ἡ Πόλι κι' ἡ Ἁγία Σοφία δική μας θενὰ γένῃ.

—Πότε, γιγαῖα μου; Πότε;

—Ὅταν τρανέγγῃς γυνὴ μου, κι' ἀρματωθῇς καὶ κάμῃς
τὸν ὄρκο ὅτῃν Ἐλευθερίᾳ.

Γ. Βιζυνοῦς

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΗΣ ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΠΑΤΡΙΩΝ ΑΜΥΝΗΣ

Δωρεαὶ ὑπὲρ τῶν Πατρίων.

Ἀνώνυμος ἀπέστειλε τῇ Ἐταιρείᾳ ἐξ Εὐπατορίας ὑπὲρ τῆς ἐκδόσεως τῶν Πατρίων ρούβλια 10.

Ὁ κ. Στ. Μπίστης Ἀνδρῶν δρ. 5.

Ὁ κ. Ι. Κοτσαμάνης Ἀθηνῶν δρ. 25.

Ὁ κ. Μ. Ι. Ἀσημακόπουλος Μανσούρα δρ. 50.

Ὁ κ. Δ. Σωτηρόπουλος Τρίπολις δρ. 3.

Ἡ κ. Ἑλένη Λαμπρινάκη δρ. 5.

ΒΡΑΧΕΙΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

Φ. Α. Π. Αἰχάτερι ν. Ἐγένετο κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν ἡμῶν. Ἡ διατίμησις τῶν τόμων ἐν ταῖς ἀγγελίαις. —Κ. Ρ. Ν. Ὁ ρ. κ. Ἐδὶπλάσιασεν. Τοῦτο ἦτο μόνον δυνατόν. —Μ. Ι. Α. Μανσούρα ν. Ἐλήφθη Εὐχαριστοῦμεν διὰ τὰς εὐχὰς καὶ τὴν ἐκφρασὶν τοῦ κοινοῦ πόθου. —Χ. Δ. Τεργέστη ν. Στ. Δ. Σοῦέζ. Γ. Ν. Π. Πρεμεττή ν. Κ. Π. Τρίπολις ν. Ζητηθέντα ἀπεστάλησαν. —Ι. Ν. Α. Βρόκεν. Εὐχαριστοῦμεν.

“ΤΑ ΠΑΤΡΙΑ”

Διατίμησις παρελθ. τόμων καὶ φύλλων

Πλήρης σειρὰ τῶν ἑνδεκα τόμων (1902—1913) δρ. 40.

Ἡ αὐτὴ διὰ δημοσίας κοινοτικὰς ἢ σχολικὰς βιβλιοθήκας, ἐπισήμως ζητούμενη δρ. 30.

Ἐκαστος τόμος ἰδιαίτερος δρ. 5.

Παλαιὰ φύλλα παρελθόντων ἐτῶν ἑκαστον λεπτὰ 5.

Φύλλα τοῦ 11 τόμου (1912) πρὸς συμπλήρωσιν, ἐφ' ὅσον δὲν υπερβαίνουν τὰ 5, δωρεάν.

Ἀποστολὴ ἐλευθέρᾳ ταχυδρομ. τελῶν.

Πᾶν ποσὸν προερχόμενον ἐκ πωλήσεως τόμων ἢ φύλλων θεωρεῖται καὶ ἀναγράφεται ἐν τῷ εἰκείῳ χώρῳ ὡς δωρεὰ τοῦ ἀποσταλάντος. (Ἐκ τοῦ Γραφείου)

ΓΡΑΦΕΙΑ
ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
ΕΝ Τῇ ΑΚΑΔΗΜΕΙΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ
“ΠΑΤΡΙΩΝ”
ΦΛΩΣ ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ 3 Α
ΤΗΛΕΦ. 582

ΤΑ ΠΑΤΡΙΑ

ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΤΗΣ ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΠΑΤΡΙΩΝ ΑΜΥΝΗΣ

Ἐκδομένη ἐπὶ ἐπιμελείᾳ ἑκτεροῦς ἐκ τῶν κ. Γ. Ν. Χατζιδάκι, Κ. Γ. Ζηροῦ καὶ Ι. Μ. Λαμβίγγη διανέμονται.

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ
ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΕΚΤΥΠΟΥΤΑΙ
ΕΙΣ 20,000

ΑΝΤΙΤΥΠΩΝ
ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ

ΔΩΡΕΑΝ

ΙΒ'.

Ἀφ' οὗτο ὁ κόσμος εἶναι κόσμος δὲν ἔλειψαν ποτὲ οὔτε οἱ παραδόξολογοὶ οὔτε οἱ φαῖδροι ἐκείνοι καινοτόμοι, οἵτινες ἐθεώρησαν ὡς πρωτοτυπίαν τὸ νὰ εἰπωσι τὰ ἐναντία τῶν ὅσων λέγουσι πάντες οἱ ἄλλοι. Οὕτω ὁ Ἡρόστρατος καὶ ὁ Θεραΐτης, ὁ Ἐφιάλτης καὶ αὐτὸς ὁ Ἰούδας εὗρον ἀπολογητὰς καὶ ὑμνητὰς, ὁ δὲ Ὀμηρος κατηγόρους. Ἐπειδὴ δὲ τὸ πρᾶγμα δὲν προέρχεται οὔτε ἐκ κακίας οὔτε ἐκ φθόνου, οὐδεὶς ὀργίζεται κατὰ τῶν ἀδελφῶν τούτων ὄντων οὐδ' ἐπιχειρεῖ ν' ἀποστομώσῃ τὴν σκώπτριαν φήμην. ἥτις ὑπογελῶσα ἐπαναλαμβάνει τὸ ὄνομα τῶν. Ἀν δὲ ὁ Ζωῖλος ἀναφέρεται ὡς λιθοβοληθεὶς, τοῦτο προήλθεν οὐχὶ ἕνεκα τῶν ὕβρεων του κατὰ τοῦ Ὀμήρου, ἀλλ' ἕνεκα τῆς πατροκτονίας ἧς ἀπεκαλύφθη αὐτοῦργος.

Τούτων οὕτως ἔχοντων, καὶ ὡς ἦτο ἐπόμενον, οὔτε ἀγανάκτησιν, οὔτε ἀπλὴν διαμαρτυρίαν προκάλεσε καινολογία τις σατυρικώτατα χαρακτηριθεῖσα ὡς προερχομένη ἐξ εἰδικού, λέγουσα δὲ ὅτι «οὐδεμίαν σχέσιν ἔχει ἡ ἱστορία τοῦ Βυζαντίου μετὰ τὴν ἱστορίαν τῆς Ἑλλάδος καὶ κατ' ἀκολουθίαν ἀς μὴ θέλωμεν νὰ συνδέωμεν αὐτὸ μετὰ τὴν νῦν ἰδρυομένην Ἑλληνικὴν Βασιλείαν».

Μόνον μίαν ἀπορίαν προκάλεσεν ἡ περίεργος αὕτη γνώμη, ἀπορίαν ὅμως προερχομένην οὐχὶ ἐκ τῆς ἐννοίας ἀλλ' ἐκ τῆς προελεύσεως αὐτῆς. Διότι τὴν ἐπεριμέναν αὐτὴν τὴν γνώμην ἐξακοντιζομένην οὐχὶ ὡς καινολογίαν ἡμεῶν ἀλλ' ὡς ὕβριν ὑπὸ ἀντιζήλων καὶ ἐχθρῶν, ἀντιλούντων ἀπὸ τὰ ἔλη τοῦ σκοτεινοῦ παρελθόντος. Τὴν ἐπεριμέναν ἀπὸ τοὺς μισθίους ἐρευνητὰς τῶν πλαστογραφημένων ἱστοριῶν, τοὺς ἐφοδιάζοντας μετὰ κίβδηλα χοτζέτια κάθε ὑποψήφιον σφετεριστὴν ἑλληνικοῦ ἐδάφους. Τὴν ἐπεριμέναν ἀπὸ τοὺς παλαιούς καὶ νέους ὑπονομευτὰς τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν ἐνότητος, οἵτινες καὶ ἄλλοτε προσεπάθουν νὰ πείσωσιν ἡμᾶς ὅτι θὰ μᾶς ἀπονείμουν καὶ ἀναγνωρίσουν ὅλην τὴν δόξαν τῶν μεγάλων πάππων ὑπὸ τὸν ὄρον ὅτι θ' ἀρνηθῶμεν τοὺς πατέρας μας. Τὴν ἐπεριμέναν ἀπὸ τοὺς φράγκους ἐκείνους παιδαγωγούς, οἵτινες συστηματικῶς ἐργασθέντες ὅπως μᾶς ἐμπνεύσωσι τὴν ἀσέβειαν καὶ τὴν ἀηδίαν πρὸς τοὺς προστύχους, ὅπως ἔλεγον, καὶ μαρούς γονεῖς μας Βυζαντινοὺς, εἶδον ματαιωθεῖσαν τὴν σκοτίαν καὶ βδελυρὰν ἐργασίαν τὴν ἀπὸ τὴν φωνὴν τοῦ ἡμετέρου αἵματος καὶ ἀπὸ τὴν φωνὴν τῆς παγκοσμίου ἐπιστήμης.

Τὴν ἐπεριμέναν τέλος ἀπὸ ἐκείνους εἰς ὧν τοὺς ὀφθαλμοὺς κάρφος εἶναι ἡ ἀθάνατος Ἑλληνικὴ παράδοσις, κάρφος ὀδυνηρόν, τὸ ὅποιον θὰ τυρλώσῃ καὶ αὐτοὺς καὶ τὰ σχέδιά των κατὰ τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν Κωνσταντῖνος ὁ Βασιλεὺς θ' ἀναλάβῃ ἐπισήμως τὸν ἀνήκοντα εἰς αὐτὸν οὐχὶ ἀριθμὸν ἀλλὰ αὐτοκρατορικὸν τίτλον: **Δωδέκατος**!

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Κυριακὴ Ε' Νηστειῶν

(Μαρκ. 10, 32, 45)

Κείμενον

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ, καὶ ἤρξατο αὐτοῖς λέγειν τὰ μέλλοντα αὐτῷ συμβαίνειν, ὅτι ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς Ἱερουσόλυμα καὶ ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ γραμματεῦσι, καὶ κατακρινούσιν αὐτὸν θανάτῳ καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσι καὶ ἐμπαΐξουσιν αὐτῷ, καὶ μαστιγώσουσιν αὐτόν, καὶ ἐμπύσουσιν αὐτῷ καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται καὶ προσπορεύονται αὐτῷ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης, οἱ υἱοὶ Ζεβεδαίου λέγοντες. Διδάσκαλε, θέλομεν ἵνα ὁ ἄν αἰτήσωμεν ποιήσεις ἡμῖν ὅ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· τί θέλετε ποιῆσαί με ὑμῖν; οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· δὸς ἡμῖν ἵνα εἰς ἐκ δεξιῶν σου, καὶ εἰς ἐξ ἐωνύμων σου καθήσωμεν ἐν τῇ δόξῃ σου· ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· οὐκ οἶδατε τί αἰτεῖσθε ὃ δύνασθε πλεῖν τὸ ποτήριον, ὃ ἐγὼ πίνω, καὶ τὸ βάπτισμα, ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθῆναι; οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· δύναμεθα ὃ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· τὸ μὲν ποτήριον, ὃ ἐγὼ πίνω, πείσθε καὶ τὸ βάπτισμα, ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθήσεσθε· τὸ δὲ καθίσαί ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ ἐωνύμων μου, οὐκ ἔστι ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἡτοίμασται καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα ἤρξαντο ἀγανακτεῖν περὶ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου· ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτοὺς λέγει αὐτοῖς· οἶδατε, ὅτι οἱ δοκοῦντες ἀρχεῖν τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ μεγάλοι αὐτῶν κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν· οὐχ οὕτω δὲ ἔσται ἐν ὑμῖν, ἀλλ' ὅς ἐάν θέλῃ γενέσθαι μέγας ἐν ὑμῖν, ἔσται ὑμῶν διάκονος, καὶ ὅς ἐάν θέλῃ ὑμῶν γενέσθαι πρῶτος ἔσται πάντων δούλος· καὶ γὰρ ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε διακονηθῆναι ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἂντι πολλῶν.

Σημειώσεις.

1) Τοῖς ἔθνεσι = τῇ κρατοῦσῃ τῆς χώρας Ρωμαϊκῇ ἀρχῇ. 2) Δὲν ἔχετε γνῶσιν ἀκριβῆ τοῦ δικαίωματος, τὸ ὅποιον ζητεῖτε. Δύνασθε νὰ πῆτε τὸ μικρὸν τοῦ μαρτυρικοῦ θανάτου ποτήριον, τὸ ὅποιον ἐγὼ, κατὰ θεῖαν βουλὴν, ἔχω προσορθῇ νὰ πίνω; 4) Αἱ ζητούμεναι τιμητικαὶ θέσεις δὲν ἐξαρτῶνται ἐκ τῆς προσωπικῆς ἐμοῦ ἐννοίας ἀλλ' ἔχουσιν ἐτοιμασθῇ ὑπὸ τοῦ πατρὸς μου ἐκείνοις, οἵτινες ἔργῳ θέλουσι φανῇ ἀξιοὶ αὐτῶν. 5) Ὑπολαμβάνομενοι ἀρχόντες τῶν ἐθνῶν ἐντελῶς δεσπόζουσιν ὡς κύριοι αὐτῶν. 6) Μεγάλην πολιτικὴν δύναμιν ἐνασκούντες ἐντελῶς ἐξουσιάζουσιν αὐτῶν. 7) Ἀντάλλαγμα.

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΑ ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ

ΑΙ ΔΥΟ ΔΙΑΘΗΚΑΙ

Ἐκ τῆς πρὸς Ἑβραίους Ἐπιστολῆς Η, 7—1, 18

Ἐκ τῆς ἐξετάσεως τοῦ Ἀρχιερατικοῦ ἀξιωματοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀπεδείξεν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος καὶ τὴν ὑψίστην ἀξίαν τῆς Κ. Διαθήκης. Ὑπελίπετο ἐπὶ νὰ συγκρίνῃ τὰς δύο Διαθήκας πρὸς ἀπόδειξιν τῆς ὑπεροχῆς τῆς Κ. Διαθήκης. Πρὸς τοῦτο προσάγει μαρτυρίας τῆς

Π. Διαθήκης, ιδίως δὲ σπουδαιοτάτην μαρτυρίαν τοῦ προφήτου Ἰερεμίου, διὰ τοῦ οὗ οὗτος ὁ Θεὸς ἀπεκάλυψεν εἰς τὸν Ἰσραηλιτικὸν λαὸν ὅτι θὰ ἰδρῶσιν καὶ νῦν καὶ διαθήκην ἐν ταῖς σκέψεσι καὶ ἐν τοῖς αἰσθημασὶ τῶν ἀνθρώπων.

Περιγράφων δὲ περαιτέρω ὁ Ἀπόστολος τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου τῆς Π. Διαθήκης καὶ τὰς ἐν αὐτῇ διεξαγομένας τελετὰς εὐρίσκει ὅτι αὐταὶ ἦσαν μόνον εἰκὼν τῆς παρούσης ἐπιγείου ζωῆς καὶ ἠδύναντο νὰ ἔχωσι μόνον ἐφήμερον σημασίαν. Ὡς δὲ διάφορος ἦτο ὁ Ἀρχιερεὺς τῆς Καινῆς Διαθήκης, διάφορος καὶ ἡ σκηνὴ αὐτοῦ. Εἰς αὐτὴν εἰσέρχεται ὁ Χριστὸς μετὰ τοῦ ἰδίου αὐτοῦ αἵματος, ἐνῶ ἐν τῇ σκηνῇ τῆς Π. Διαθήκης ὑπῆρχεν αἷμα ταύρων καὶ τράγων καὶ σποδὸς δαμάλεως, ραντίζουσα τοὺς κοινοῦμένους. Ἐὰν δὲ τὸ αἷμα τῶν ζώων ἠδύνετο ν' ἀγιάζῃ πρὸς τὴν τῆς σαρκὸς καθαριότητα ἀπὸ τοῦ μᾶλλον τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ, ὅς διὰ Πνεύματος αἰώνιον ἑαυτὸν προσήνεγκεν ἁμωμὸν τῷ Θεῷ, καθαριεὶ τὴν συνείδησιν ὑμῶν ἀπὸ νεκρῶν ἔργων εἰς τὸ λατρεύει τῷ Θεῷ ζῶντι; Ὁ Ἰησοῦς ἀπέθανεν ἵνα ἡ δοθεῖσα τοῖς πιστοῖς διαθήκη περὶ τῆς αἰωνίου σωτηρίας αὐτῶν λάβῃ ἰσχύϊν. Εἶναι λοιπὸν ὁ Ἰησοῦς διαθήκης καινῆς μεσίτης, ἀλλ' ἡ διαθήκη αὐτὴ εἶναι διαθήκη αἰώνιος ζῶντος, καὶ διὰ τοῦς μέλλοντας νὰ ζήσωσιν αἰώνως.

Ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ αὐτὸ τὸ ἱερὸν ἐνθα ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου εἶχεν ἀνάγκην ἐγκαινιασμοῦ δι' αἵματος διαθήκης, ἀλλ' ἐν τῷ Χριστιανισμῷ διὰ τὸν ἀχειροποιήτον ναὸν δὲν ὑπῆρχεν ἀνάγκη τοιοῦτου ἐγκαινιασμοῦ. Ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ ὁ Ἀρχιερεὺς εἰσέρχεται εἰς τὸ ἱερὸν πολλάκις, ραντίζων δι' αἵματος καὶ τὴν σκηνὴν καὶ πάντα τὰ σκεύη τῆς λειτουργίας, τὰ πάντα, κατὰ τὸν νόμον, ἐκαθαρίζοντο ἐν αἵματι καὶ ἄλλοις αἵματεκχυσίαις δὲν ἐγένετο ἄφρασις. Ἀλλ' ἐν τῷ Χριστιανισμῷ ἅπασι διὰ παντὸς ὁ Ἰησοῦς εἰσῆλθε μετὰ τοῦ ἰδίου ἑαυτοῦ αἵματος εἰς τὸν οὐρανόν. Δὲν εἰσῆλθε εἰς χειροποιήτητα ἅγια ἀντίτυπα τῶν ἀληθινῶν, ἀλλ' εἰς αὐτὸν τὸν οὐρανόν, οὐδ' ἵνα πολλάκις προσφέρῃ ἑαυτὸν, διότι τότε ἔπρεπε πολλάκις νὰ πάθῃ ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. Ἀπαξ μόνον ἐνεσάρκωθη καὶ ἅπασι ἔπαθε πρὸς καταργήσιν τῆς ἁμαρτίας, «καθ' ὅσον ἀπέκειται τοῖς ἀνθρώποις ἀπαξ ἀποθανεῖν, μετὰ δὲ τοῦτο κρίσις, αὕτη καὶ ὁ Χριστὸς, ἀπαξ προσερχθεὶς εἰς τὸ πολλῶν ἀνεγκεῖν ἁμαρτίας, ἐκ δευτέρου χωρὶς ἁμαρτίας ὀφθῆσεται τοῖς αὐτὸν ἀπεκδεχομένοις εἰς σωτηρίαν».

Ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ ἐπειδὴ τὰ πάντα ἦσαν σκιώδη καὶ τύποι τῶν μελλόντων δὲν ἠδύνατο νὰ δοθῇ καθαρίσις τῆς συνείδησεως καὶ ἄφρασις ἁμαρτιῶν διὰ τῶν πολυπληθῶν καὶ ἐπανειλημμένων καθ' ἑκάστον ἐνιαυτὸν θυσίων. Ἀλλ' ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἑμῶν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν προσεπέγκας θυσίαν εἰς τὸ διηνεκὲς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ, τὸ λοιπὸν ἐκδεχόμενος ἕως τεθῶσιν οἱ ἔχθροί αὐτοῦ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν αὐτοῦ, μὴ γὰρ προσφορὰ τετελείωκεν εἰς τὸ διηνεκὲς τοὺς ἀγιαζομένους. Εἰς ταῦτα προσθέτει ὁ Ἀπόστολος ὅτι ὁ Θεὸς ἦδη ἐπηγγέλη μετὰ τοιαύτην προσφορὰν νὰ συγχωρήσῃ τὰς ἁμαρτίας τῶν συμμετεχόντων αὐτῇ, ἐπομένως καθίσταται περιττὴ ἡ ἐπανάληψις αὐτῆς, διότι ὅπου ὑπάρχει ἄφρασις ἁμαρτιῶν εἶναι περιττὴ ἡ προσφορὰ περὶ ἁμαρτίας. Καὶ τοῦτο εἶναι δυνατόν μόνον ἐν τῇ Καινῇ Διαθήκῃ, ἐνῶ ἐν τῇ Παλαιᾷ Διαθήκῃ παρ' ὅλας τὰς προσφορὰς δὲν ὑπῆρχεν ἄφρασις ἁμαρτιῶν.

ΕΘΝΙΚΗ ΜΟΥΣΑ

Η ΜΑΝΝΑ ΤΩΝ ΛΑΖΑΙΩΝ

Σὲ κορφοβῶνι κάθουμουν, μαῦρος ἀγρυπνισμένος, μετὰ τὸ τοῦφεκι στὸ πλεῦρ καὶ τὸ σπαθὶ ζωσμένος, καὶ ἐκεῖ πρὸς τὰ χράματα, καὶ ἐκεῖ πρὸς τὴν αὐγούλα,

βλέπω τὸν ἥλιο πῶδγαίνε καὶ ἔχρυσανε ταῖς βάχαις καὶ ἐκεῖ ποὺ διαλογίζουμουν σὲ ποῖ λημέρι νὰ πάγω, ἀκούω μιὰ φιλή φωνή, γυναίκεια μοιρολόγια.

Ἦταν ἡ καπετάνισσα ἡ μάνα τῶν Λαζαίων, σ' ἓνα λοφίδι κάθονταν, ξέπλεγε τὰ μαλλιά της, μοιρολογοῦσε καὶ ἔλεγε, μοιρολογαίει καὶ λέει:

— Κατὶρά νὰ ἔχετε παιδιά, τὰ σώματα μὴ λυώσουν ὅσο νὰ ζήτε, τὴν Τουρκιὰ νὰ μὴ τὴν προσκυνάτε. »

ΕΠΕΙΣΟΔΙΑ ΔΥΟ ΠΑΙΔΙΩΝ

Ἰστάμενοι ἐν τινι παρόδῳ τῆς οδοῦ Σταδίου ἐθεώμεθα τὴν νεκρικὴν πομπὴν τοῦ ἀγαθοῦ βασιλέως ἡμῶν. Ὁ ἐπὶ πυροδύλου φερόμενος Βασιλικὸς νεκρὸς, ὁ ἀκολουθῶν κατόπιν ἵππος Αὐτοῦ, ἡ πένθιμος μουσικὴ καὶ πάντα τὰ ἄλλα ὅσα συναποτελοῦν τὴν μακρὰν ἐκείνην σειρὰν, συνεκίνουν βαθύτατα τὰς ψυχὰς ἡμῶν. Καθ' ἣν δὲ στιγμὴν διήρχετο πρὸ ἡμῶν ἡ διάτρητος ἐκ τῶν Τουρκικῶν σφαιρῶν σημαία ἐκείνη, πάντες διὰ μᾶς ἀπεκαλύφθημεν ἀποτίνοντες τὸν ὀφειλόμενον φόρον σεβασμοῦ μὲν πρὸς τὸ ἱερὸν καταστὰν ἐκεῖνο σύμβολον, εὐγνωμοσύνης δὲ καὶ θαυμασμοῦ πρὸς τοὺς ἡλικοαἰεὶς ἀνδρας, οἱ ὅποιοι μετὰ τὴν βοήθειαν τοῦ Παντοδυνάμου ὑπὸ τὴν σημαίαν αὐτὴν τοσαύτας κατ' ἄγανον νίκας καὶ τοσοῦτον ἐτίμησαν τὸ Ἑλληνικὸν ὄνομα καὶ ἀπέδωκαν τὴν ἐλευθερίαν εἰς τοὺς μέχρι χθὲς τυραννουμένους ἀδελφοὺς ἡμῶν. Ἀλλ' ἐνῶ ἡμεῖς οἱ ἄλλοι οὕτως ἀπεκαλύφθημεν, μικρὸς τις παῖς δώδεκα περίπου ἐτῶν ἱστάμενος πλησίον ἡμῶν δὲν ἀπεκαλύφθη, ἀλλ' ἔμεινεν ἀπαθής.

Τοῦτο ἐφάνη εἰς πάντας παράδοξον, διότι καὶ τὸς ἡμῶν ἠρώτησαν αὐτόν, διατὶ δὲν ἠθέλησε νὰ ἀποκαλυφθῇ καὶ αὐτός πρὸ τοῦ συμβόλου τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν ἐλευθερίας καὶ ὑπάρξεως. Δὲν εἰςέυρεις, εἶπε πρὸς αὐτόν, ὅτι ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνας δὲν ἐπετρέπετο εἰς ἡμᾶς νὰ ὑψώσωμεν τοιοῦτο τῆς ἐλευθερίας ἡμῶν πατρίδος σημεῖον καὶ ὅτι ἐχρειάσθη νὰ χύσωσιν οἱ πατέρες ἡμῶν ποταμοὺς αἱμάτων, μέχρις οὗ εὐτυχήσουν νὰ ἰδοῦν αὐτὸ πάλιν ὑψωμένον; Πρὸς τοῦς καλοὺς καὶ ἡπίους τοῦτους λόγους ὁ μικρὸς αὐθάδης ἔσπευσε μετὰ καταπληκτικῆς ἀναιδεΐας ν' ἀπαντήσῃ «Ἐγὼ δὲν εἰςέυρω ἀπ' αὐτὰ τὰ πράγματα. Ἐπειτα ποῦ ξεῦρεις τοῦ λόγου σου ἂν ἐγὼ δὲν εἶμαι καὶ Τοῦρκος;» «Ἄ, ἔτσι! παρατηρεῖ τότε ὁ ἄλλος, πλήρης ὀργῆς καὶ ἀγανακτήσεως, ἡμπορεῖ νὰ εἰσαί καὶ Τοῦρκος; Λοιπὸν τότε, ἐπειδὴ τῶρα ἔχομεν πόλεμον μετὰ τοῦς Τοῦρκους, λάβε αὐτὰς νὰ μὲ ἐνθυμήσαι». Καὶ εὐθὺς ἔδωκεν αὐτῷ εἰς τὰ ἀπαλὰ γενναίας τινὰς πληγὰς, μετὰ τὰς ὁποίας ὁ μικρὸς θρασυδαίμων κλαίων ἔσπευσε ν' ἀπομακρυνθῇ ἐκείθεν.

Τὴν ἐσπέραν συννητήθημεν ἐν τῷ περιπάτῳ φίλοι τινὲς μετὰ τοῦ τιμωρήσαντος τὸν ἐλκερινὸν ἐκείνον παιδὶ καὶ λόγου γενομένου περὶ τοῦ λυπηροῦ ἐπεισοδίου προέκυψε τὸ ζήτημα ἂν ἔπαιεν ὁ παῖς ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ ἢ γενικώτερον ἡ κοινωνία, ἢ ὁποία δὲν ἐδίδασκεν αὐτὸν διὰ τοῦ παραδείγματός της τὸν σεβασμὸν οὐχὶ μόνον πρὸς τὴν σημαίαν ἡμῶν ἀλλὰ καὶ πρὸς τοὺς μεγαλυτέρους του, ὥστε νὰ φέρεται ὅπως πρέπει καὶ νὰ μὴν ἀπαντᾷ ἀναιδῶς, ὅπως ἀπήντησεν. Μὴ λησμονοῦμεν, εἶπε τις ἐξ ἡμῶν, ὅτι γεννοῦν μὲν οἱ πλείστοι τῶν ἀνθρώπων τέκνα, ἀλλ' ὀλίγοι σὺν δυστυχίᾳ τούτων εἰσεύρονται καὶ νὰ ἀναθρέψουν αὐτὰ, ὅπως πρέπει. Ἐπειτα πολλοὶ γονεῖς ἀποθνήσκουν καὶ ἀφίουν αὐτὰ ἐν μικρᾷ ἡλικίᾳ ὀρφανὰ, καὶ ἄλλοι ἐργάζονται ἀκαταπαύστως χάριν τοῦ ἄρτου, ἄλλοι δὲ πολλοί, οἱ περισσότεροι ἴσως, στεροῦνται καὶ αὐτοὶ οἱ ἴδιοι ἀνατροφῆς. Καὶ λοιπὸν τί νὰ σᾶς κάμῃ τὸ δυστυχισμένο αὐτὸ παιδί; Ὅτι διδάσκει τὴν κατὰ τὸν προσηκόντα τρόπον γενομένην, δὲν θὰ ἀπέβηκεν ἴσως ἀνωφελὲς εἰς αὐτόν, ἀποδεικνύει, μοι φαίνεται, γεγονὸς τι, τὸ ὁποῖον συνέβη μοι χθὲς καὶ θὰ σᾶς

τὸ διηγηθῶ, ἂν θέλετε νὰ τὸ ἀκούσετε. » «Θὰ τὸ ἀκούσω—μεν εὐχαρίστως», ἀπηντήσαμεν. Καὶ τότε λαβὼν τὸν λόγον εἶπε τὰ ἑξῆς;

Ἐβάδιζα χθὲς τὸ ἀπόγευμα κατὰ μῆκος τῆς οδοῦ Σκουφᾶ, ὅτε ἤκουσα μικρὸν τινα ἐφημεριδοπώλῃν νὰ λέγῃ καὶ νὰ ἐπαναλαμβάνῃ μεγάλη τῇ φωνῇ: «Ἡ ἀπάντησις τῶν Δυνάμεων πρὸς τὸν Συμμάχον. Τότε ἐστάθη καὶ παρετήρησα τὸν πωλητὴν τῶν ἐφημεριδῶν ἦτο ζωηρὸς τις παῖς ὥσπερ δέκα ἐτῶν, καὶ ἐνόμισα ὅτι ἴσως θὰ ἠδυνάμην νὰ τὸν διορθώσω. Λοιπὸν ἐκάλεσα αὐτὸν πλησίον, ἠγόρασα τὴν ἐφημερίδα καὶ μετὰ ταῦτα τοῦ εἶπα: Ξεῦρεις, μικρέ, δὲν πρέπει νὰ λέγῃς ἡ ἀπάντησις τῶν Δυνάμεων πρὸς τὸν Συμμάχον, ἀλλὰ ἡ ἀπάντησις τῶν Δυνάμεων πρὸς τοὺς Συμμάχους, ἢ εὐκολώτερον ἡ ἀπάντησις τῶν Δυνάμεων εἰς τοὺς Συμμάχους. Μετὰ τοῦτο ἐξηκολούθησα τὴν ὁδόν μου, ἤμην δὲ περιέργως καὶ ἐπεθύμουν νὰ ἴδω ἂν ὁ μικρὸς θὰ διώρθωνε τὸ σφάλμα του. Ὁ δὲ κατ' ἄρχας μὲν, ὡς φαίνεται, ἐδυσκολεύετο, διότι ἐπιχειρῶν νὰ διαλαλήσῃ τὸ ἐμπόρεμά του ἔλεγε μόνον «ἡ ἀπάντησις τῶν Δυνάμεων» ἀλλὰ μετ' ὀλίγον βασανίσας τὴν φράσιν ἔμαθεν αὐτὴν, διὸ ἐκτοτε ἔλεγε ἐφ' ὅσον ἤκουον, κάλλιστα, «ἡ ἀπάντησις τῶν Δυνάμεων εἰς τοὺς Συμμάχους».

Καὶ τώρα, φίλοι μου, δὲν νομίζετε ὅτι καὶ ὁ ἀσεβὴς μικρὸς, περὶ οὗ ἐγένετο πρὸ μικροῦ ὁ λόγος, ἂν ἐδιδάσκετο εἴτε ὑπὸ τῶν γονέων του εἴτε ὑπὸ διδασκάλου εἴτε ὑπὸ ἱερέως εἴτε ὑπὸ τῆς κοινωνίας ὅτι ἡ κυανόλευκος σημαία ἡμῶν, ἡ φέρουσα τὸ σημεῖον τοῦ Σταυροῦ καὶ συμβολίζουσα τὴν ἐθνικὴν ἡμῶν ἐλευθερίαν καὶ αὐθυπαρίαν, εἶναι ἀξία παντὸς σεβασμοῦ, ὅτι ἔχει καθήκον καὶ αὐτὸς καὶ πᾶς Ἕλλην νὰ ἐγείρεται καὶ ν' ἀποκαλύπτεται ὅταν συναντᾷ αὐτὴν ἢ διέρχεται πρὸ αὐτῆς, ὅπως καὶ πρὸ τοῦ τιμίου Σταυροῦ, ἂν ἐδιδάσκετο ἐγκαίρως ταῦτα, δὲν νομίζετε, λέγω, ὅτι δὲν θὰ ἐφέρετο τὸ πρῶτ' ὅπως ἐφέρεθ; Λησμονεῖτε τὰ κυνάρια τοῦ Σπαρτιατοῦ νομοθέτου; Πόσαι καὶ πόσαι ἁμαρτίαι τῶν μικρῶν τούτων δὲν ἐπιβαρύνουσι πράγματι ἡμᾶς τοὺς μεγάλους; Ἀλλ' ἡμεῖς δὲν σκεπτόμεθα τὰς ἀληθεῖς αἰτίας τῶν πραγμάτων, ἀρκοῦμεθα δὲ συνήθως εἰς τὴν ἐπιφάνειαν αὐτῶν, καὶ διὰ τοῦτο μεμφόμεθα πολλάκις ἢ καὶ τιμωροῦμεν τὰ θύματα καὶ οὐχὶ τοὺς θύτας. Εἶμαι βέβαιος, ὅτι ἂν ἐσκέπτοντο οἱ γονεῖς ποίας καὶ πόσας ἔχουσιν εὐθύνas, ὅταν γεννῶσι μὲν τέκνα, δὲν φροντίζουν δὲ περὶ τῆς προσηκούσης ἀνατροφῆς αὐτῶν, ἂν ἐσκέπτοντο, λέγω, ταῦτα, πολὺ ὀλιγωτέρας ἀνωμαλίας καὶ ἀταξίας θὰ ἐδίδεσκον εἰς τὸν κόσμον τοῦτον.

ΤΟΥΤΟ ΝΙΚΑ (κα')

Φιλοπατρία

IB'

Παρὰ τὴν ἄκρην τοῦ Μαλέα κατὰ τὴν εἰσοδὸν εἰς τὸν κόλπον τὸν Λακωνικὸν πρὸ χιλίων ἴσως ἐτῶν ἀνδρες εὐσεβεῖς ναὸν ἅγιον ἱδρυσαν τῆς χριστιανικῆς λατρείας. Εὐρὺ καὶ μακρὸν οἰκοδόμημα, θεμελιώσιν ἔχον ἀσφαλὴ καὶ ἰσχυροὺς τοίχους, βεβαίως ἱκανῶς μακρὰν τῆς ἀκτῆς εἶχεν ἰδρυθῇ τρισυπόστατον μὲ τὰς καλὰς βυζαντινὰς γραμμάς, μὲ τοὺς κομψοὺς τροῦλλους ὑπερήφανον, φάρος εἰς τοὺς ἐκεῖ κατὰ τὴν κυματοπληκτὸν ἄκρην τοῦ Μαλέα κλυδωνιζομένους. Ἀλλὰ δὲν εἶχον λάβῃ πρόνοιαν οἱ τὸν ναὸν οἰκοδομοῦντες νὰ κτίσωσιν αὐτὸν πολλῶ ἀπωτέρω τῆς θαλάσσης, ἐπειδὴ ἠγνόουν ὅτι τὸ κῆμα θηριώδες φερόμενον ὑπὸ τῆς ἀτέγχετο πνοῆς τοῦ νότου σπαράττει μὲ τοὺς σιδηροῦς ὄνυχας του καὶ καταπίνει τὴν ἐκεῖ γῆν. Ὡστε κατεφάγη τὸ χῶμα, κατεπαντήθησαν καὶ οἱ βράχοι αὐτοὶ καὶ ὁ ναὸς διασεισθεὶς

ὑπὸ τὰ πλήγματα τῶν γιγανταίων κυμάτων κατεκρημνίσθη, καὶ μόνον σχεδὸν τι τοῦ ἡμίσεως ἀπέμεινεν ἐκ τῶν θεμελίων ἐπὶ τῆς ἀποκρημνίσεως ἀκτῆς.

Τὸ αὐτὸ ἔπαθεν ἡ αυτοκρατορία ἡμῶν. Εἶχεν ἀσφαλῶς θεμελιωθῇ ἐπὶ τῆς ὀρθοδόξου εἰς τὸν Χριστὸν πίστεως καὶ ἐκ τῆς ψυχῆς δὲ τῆς ὑψηλόφρονος τῆς Ἑλληνικῆς εἶχε τὸ ἱδρυμα ἄνω τὰς εὐγράμους ἀψίδας καὶ τὸ κομψὸν κορύφωμα αὐτοῦ. Ἰδρύθη δὲ εἰς τὴν κυματογῆν, ὡς σκοπιὰ καὶ πρόφραγμα κατὰ τῶν ληστῶν, ὡς φάρος διὰ τοὺς κλυδωνιζομένους ἐν τῷ σκοτεινῷ τῆς βαρβαρότητος πελάγει. Ἀλλὰ κύματα ἐπήρχοντο κατ' αὐτὸ ἀνεμοῖ· ἐφῇ πανταχόθεν τοῦ ὀρίζοντος ἀπ' ἀνατολῶν ἐκ τῆς Ἀσίας, ἀπὸ βορρᾶ καὶ ἐκ δυσμῶν τῆς Εὐρώπης καὶ ἐκ τῆς Ἀφρικῆς, οἱ Πέρσαι καὶ τὰ φύλα τὰ οὐνικά, οἱ ἀμοξόβοι καὶ ὁμοφάγοι Οὐνοὶ καὶ Ἀλανοὶ καὶ Γεπίδοι καὶ Βούλγαροι καὶ Πατσινάκται καὶ Ἀδαροι καὶ Οὐγγροι καὶ Τοῦρκοι, καὶ οἱ Ἀράβες, καὶ οἱ Γότθοι καὶ οἱ Ῥῶσοι καὶ οἱ παντοῖοι σλαβικοὶ λαοὶ καὶ οἱ ἐπιδρομαῖς οἱ ἐκ τῆς μισελ-ληνικῆς καὶ μισοχρίστου Δυτικῆς Εὐρώπης. Ἐσπάραζεν μὲ τοὺς αἰμοχρεῖς ὄνυχας αὐτῶν καὶ ἐκρημνισαν τὸ σεμνὸν οἰκοδόμημα. Πάντες ἐδύθησαν τοὺς ὁδόντας αὐτῶν εἰς τὰς σάρκας, ἐχόρτασαν, ἀπὸ τὰ σπαράγματα ἔχοντες λάμποντας ἐκ χαρᾶς τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ σταζούσας ἐξ αἵματος τὰς παγόνas.

Καὶ ἡμεῖς βεβαίως ἐπταίσιαμέν πως εἰς τοῦ κράτους ἡμῶν τὸν ἀφανισμόν καὶ εἶχε κατὰ τι δίκαιον ὁ σοφὸς Ἕλλην Ἀντώνιος ὁ Ἐπαρχος γράφων ἓνα σχεδὸν αἰῶνα μετὰ τὴν ὑποδούλωσιν ἡμῶν ὅτι ἀδὲν ἔβλαψεν ἡμᾶς οὔτε ἡ τύχη, διότι αὕτη οὐδαμῶς δεσποῖται τῶν ψυχικῶν δυνάμεων, οὔτε ἡ θεία πρόνοια, διότι αὕτη αὐτεξουσίους ἐξ ἀρχῆς ἐδημιούργησεν ἡμᾶς, ἀλλ' ἡμεῖς αὐτοὶ ἔχθροί καὶ λησταὶ καὶ λωποδύται ἡμῶν αὐτῶν ἐγενόμεθα. Ἡμεῖς τὸν θεῖον σπινθῆρα τὸν ἐν ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν ἐσβέσαμεν. Ἡμεῖς τὸν ἀνθρωπισμὸν ἀπωλέσαμεν. Διότι ὅταν ἡμῶν ἀμελῶμεν, τί ἄλλο παρὰ καταστροφὰς πρέπει τις νὰ προσδοκᾷ; Ἀλλ' εὐτυχῶς ἡ πτώσις ἡμῶν ὑπῆρξε ἀναγεννήσις, ὅπως διὰ τὸν μυθολογούμενον φοῖνικα τὸν ἀνερχόμενον νέον ἐκ τῆς πυρᾶς ἡ δουλεία ἐκαθάρισεν ἡμᾶς ἀπὸ τῶν μισαμάτων τῆς ὁποιασδήποτε κακῆς πολιτείας τῆς αυτοκρατορίας ἡμῶν καὶ ἐγενόμεθα, ὅπως ὁ καθαιρόμενος ἐν τῷ χωνίῳ ἀπὸ τῶν ἀγενῶν μεταλλῶν χρυσός, περὶ πᾶσαν ἀρετὴν κρείττονες, μάλιστα δὲ περὶ τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν πατρίδα.

Ἡ ἀγάπη αὕτη ἐπεδείχθη, μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Πόλεως ὑπὸ τῶν προμάχων τῶν τελευταίων ἀμυντηρίων τῆς Ἑλληνικῆς ἡμῶν γῆς. Καὶ ἦσαν ἐκεῖνοι οἱ σύγχρονοι τῆς ἀλώσεως, ἐξίλαστῆρα θύματα διὰ τὰς περὶ πατρίδος στενωτέρας ἢ ὅσον κελεύει τὸ σοφὸν πρέπον γνώμας. Ἡ γενεὰ δὲ ἡ διάδοχος ἐκείνων ἐγένετο τῶν ἱερωτάτων περὶ πατρίδος γνωμῶν κηρὺς καὶ ἐργάτης. Ἐκ πάντων δὲ τῶν ἀπὸ τοῦ ἸΕ' αἰῶνος Ἑλλήνων ἱεροφάντες καὶ μάρτυς ἐτάχθη ἡ τάξις ἐκείνη τοῦ γένους ἡμῶν, ἥτις ἐξ ἀγαθῆς πλάνης τὴν λατρείαν τῆς θεότητος εἶχε μόνον σχεδὸν ἔργον, ἐκ τῶν προσευχῶν μόνον ἐλπίζουσα τὴν σωτηρίαν, τὸ ἱερατεῖον. Ὡστε ἐγένοντο μὲ τὰς νέας λαμπυρίας γνώμας—ὅτι μετὰ τῆς πατρίδος σφίζεται καὶ ὁ θεός—τοῦ γένους ἡμῶν τοῦ Χριστιανικοῦ καὶ ὀρθοδόξου ἀλλὰ καὶ Ἑλληνικοῦ οἱ πρόμαχοι, πολεμισταὶ ἡρώτικοι μὲ ἀγριελείας Μπαρθῶνος κλάδον ἐστεμμένοι ἢ τοῦ σεπτοῦ μάρτυρος τοῦ ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος φέροντες τὸν φωτιστικόν.

Καὶ ἀνέβησαν μεγαλειότατοι ἐπὶ τοῦ περιφεγγοῦς θρόνου τῆς ἀγχόνης πατριάρχαι Κύριλλος ὁ Κονταρῆς, οἱ δύο Παρθένιοι, ὁ Β' καὶ ὁ Γ', ὁ μέγας Κύριλλος ὁ Λούκαρις (Πάτρια ἔτος 1903 ἀρ. 30) καὶ Γρηγόριος ὁ Ε' ὁ καθαγιασας τὴν Ἐπαναστάσιν ἡμῶν μετὰ τὸν θάνατόν του (Πάτρια 1906 ἀρ. 25).